

MINISTARSTVO RADA,
MIROVINSKOGA SUSTAVA,
OBITELJI I SOCIJALNE POLITIKE

Analiza prikupljenih podataka o radu
agencija za privremeno zapošljavanje

Izvješće o agencijskom radu za 2020.

ZAGREB

OŽUJAK 2021.

UVOD

Zakonom o radu (Narodne novine, br. 93/14, 127/17 i 98/19) uređen je, između ostalog, oblik fleksibilnog zapošljavanja i rada putem agencije za privremeno zapošljavanje.

Privremenim zapošljavanjem putem agencija, kao jednim od atipičnih oblika zapošljavanja, omogućeno je da agencija kao poslodavac ustupa radnika drugom poslodavcu (korisniku) za privremeno obavljanje poslova. Institut rada putem agencija za privremeno zapošljavanje usklađen je sa Direktivom 2008/104/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o radu preko poduzeća za privremeno zapošljavanje (SL L 327, 5. 12. 2008.).

Praćenje zakonskog instituta privremenog zapošljavanja putem agencija omogućeno je na temelju zakonske odredbe o dostavljanju statističkih podataka o agencijama za privremeno zapošljavanje.

Iako je privremeno zapošljavanje u Republici Hrvatskoj uređeno još 2003. godine, tek se nekoliko zadnjih godina ustupanje radnika drugom poslodavcu, odnosno korisniku, intenzivnije koristi kao odgovor na rastuću potrebu za lakšim i bržim zapošljavanjem.

Izvešće o agencijskom radu za 2020. godinu treće je u nizu izvješće o radu putem agencija za privremeno zapošljavanje, a koje se donosi temeljem Pravilnika o sadržaju, načinu i roku dostave statističkih podataka o privremenom obavljanju poslova (Narodne novine, broj 98/18, dalje: Pravilnik) s ciljem praćenja kretanja na tržištu rada.

Pravilnikom je određeno da agencije Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava obitelji i socijalne politike (dalje: Ministarstvo) dostavljaju podatke u elektroničkom obliku, a Ministarstvo zatim iste analitički obrađuje i objavljuje izvješće.

Elektroničkom dostavom omogućeno je poslodavcima da na jednostavan i brz način ispune svoje obveze, a bazu podataka mogu uređivati i dopunjavati tijekom cijele godine, s time da najkasnije do 31. siječnja tekuće godine moraju biti uneseni svi podaci za prethodnu godinu.

Prikupljanje, obrada i korištenje podataka, provodi se u skladu s posebnim propisima koji uređuju zaštitu osobnih podataka i propisima koji uređuju povjerljivost poslovnih podataka.

Godišnja izvješća se objavljuju na mrežnim stranicama Ministarstva kako bi se omogućio pristup zainteresiranoj i stručnoj javnosti.

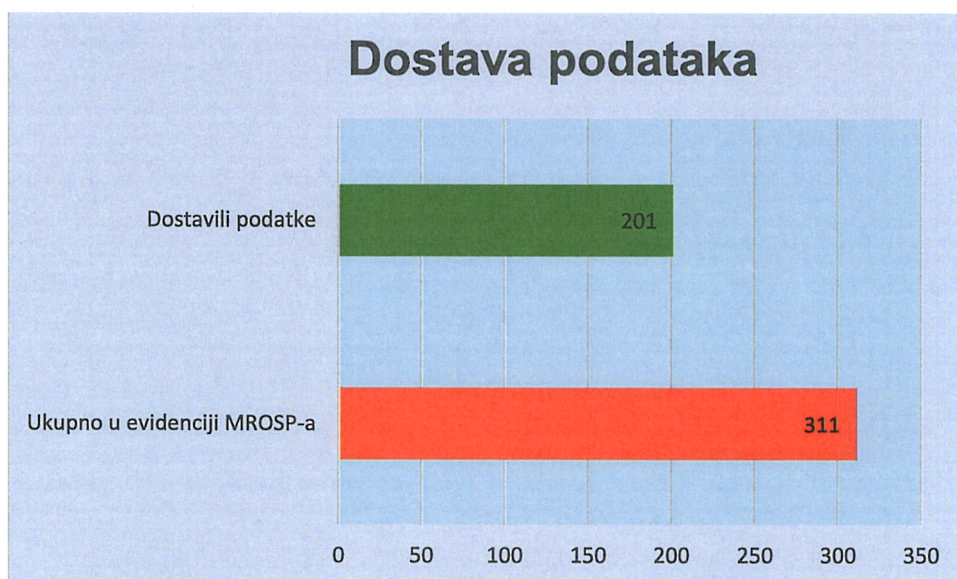
Izvešće za 2020. godinu prati strukturu izvješća za prethodne godine, a radi omogućavanja lakše usporedivosti podataka i praćenja trendova razvoja ovog instituta. Dodatno, ovo izvješće je unaprijeđeno u odnosu na ranija dva te tako obuhvaća i podatke o novim zapaženim pojavama na tržištu agencijskog rada, a važniji podaci uspoređeni su i sa izvješćem iz prethodne godine.

IZVJEŠĆE O AGENCIJSKOM RADU ZA 2020. GODINU

1. Dostava podataka

Na dan 31. prosinca 2020. godine u Aplikaciji privremeno zapošljavanje Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike evidentirano je **311** agencija za privremeno zapošljavanje. Dio agencija za privremeno zapošljavanje nije dostavio podatke odnosno podatke je dostavilo njih **201**. (Slika 1.)

Informacije o agencijama koje ne ispune obvezu dostavljanja propisanih podataka o svojem radu Ministarstvo redovno dostavlja Državnom inspektoratu kao tijelu državne uprave nadležnom za poslove inspekcije rada radi provođenja inspekcijskog nadzora.

Slika 1. Dostava podataka

Prema pristiglim podacima izvršena je njihova analiza koju donosimo u nastavku.

Broj agencija za privremeno zapošljavanje u evidenciji Ministarstva je u porastu. Imajući u vidu da je 31. prosinca 2019. godine bilo evidentirano 255 agencija za privremeno zapošljavanje proizlazi da je u odnosu na prethodnu godinu evidentirano 56 agencija više. Međutim, i broj agencija koje su dostavile podatke više nego dvostruko je veći u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje (za 2019. godinu do zadanog roka podatke je dostavilo 95 agencija).

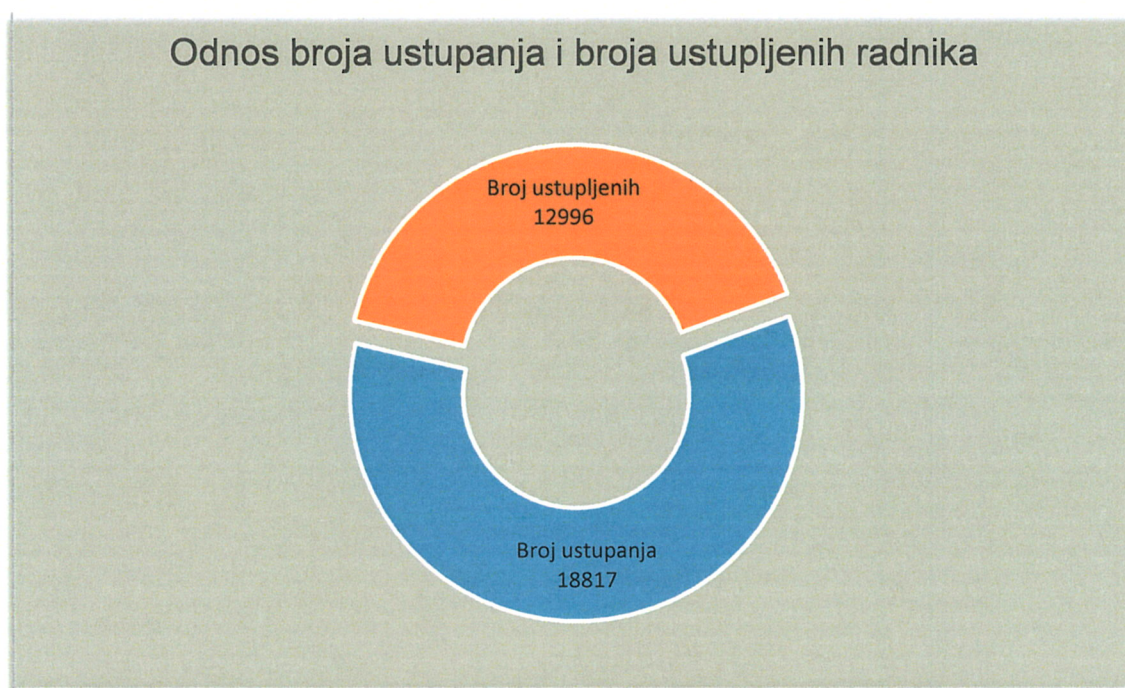
Dio agencija registriranih za privremeno zapošljavanje prestao se tijekom 2020. godine baviti navedenom djelatnošću (33 agencije, od čega je samo 9 agencija promijenilo djelatnost, a ostale su prestale sa radom).

Od ukupnog broja agencija za privremeno zapošljavanje koje su dostavile podatke o izvršenim ustupanjima zapažena je činjenica da je njih 111 prijavilo kako nije ustupilo nijednog radnika tijekom 2020. godine.

Dakle, tijekom 2020. godine stvarno je poslove privremenog ustupanja radnika obavljalo tek 90 agencija.

2. Ukupan broj radnika i ukupan broj ustupanja:

Prema dostavljenim podacima za 2020. godinu broj ustupljenih radnika bio je **12995**, dok je broj ustupanja iznosio **18814** (Slika 2.). U usporedbi sa prošlom godinom, radi se o značajnom smanjenju.

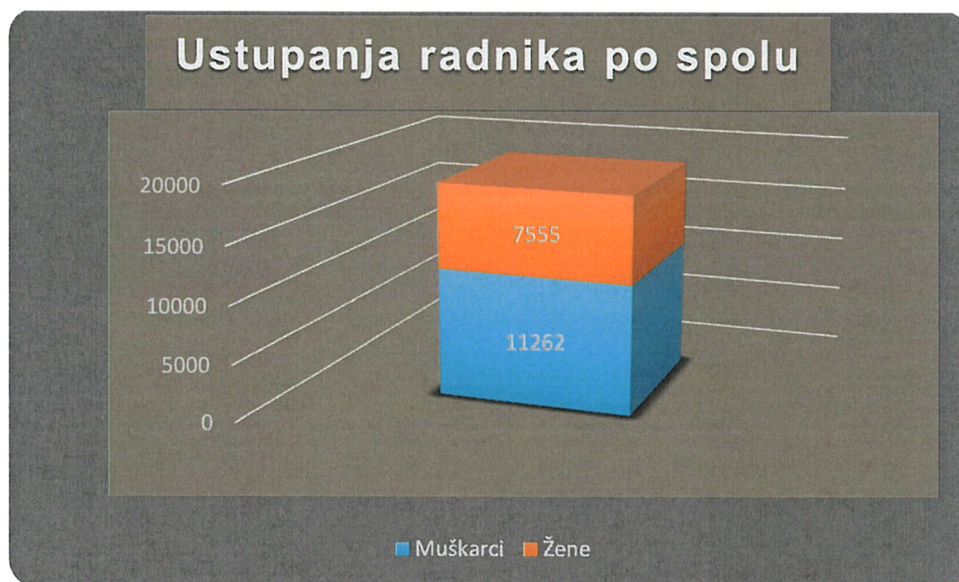

Slika 2. Odnos broja ustupanja i broja ustupljenih radnika.

U 2020. godini, broj radnika dosegao je tek 50,14% broja radnika iz 2019., a broj ustupanja samo 40,29% ukupnog broja ustupanja iz 2019.

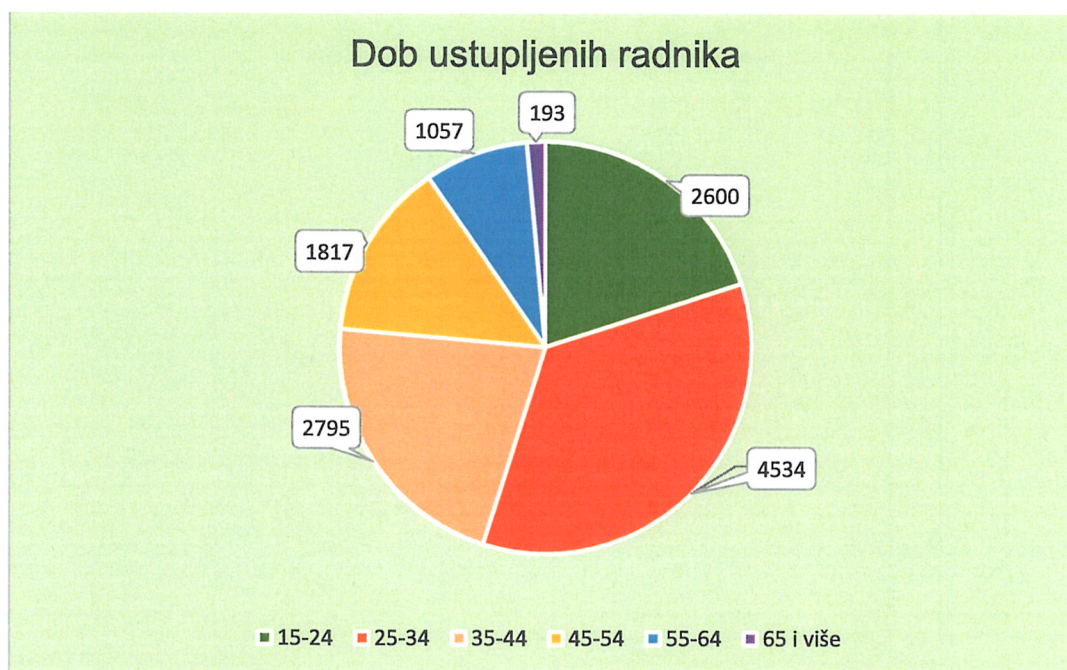
3. Broj radnika prema spolu i dobi

U grafičkoj formi (Slika 3a.) prikazan je ukupan broj ustupanja ustupljenih radnika iskazan po spolu.

Slika 3.a Ustupljeni radnici po spolu

Iz grafičkog prikaza proizlazi da se veći broj ustupanja odnosi na muške radnike.

Slika 3.b Dob ustupljenih radnika

U grafičkoj formi (Slika 3.b) prikazan je ukupan broj ustupljenih radnika iskazan po dobi.

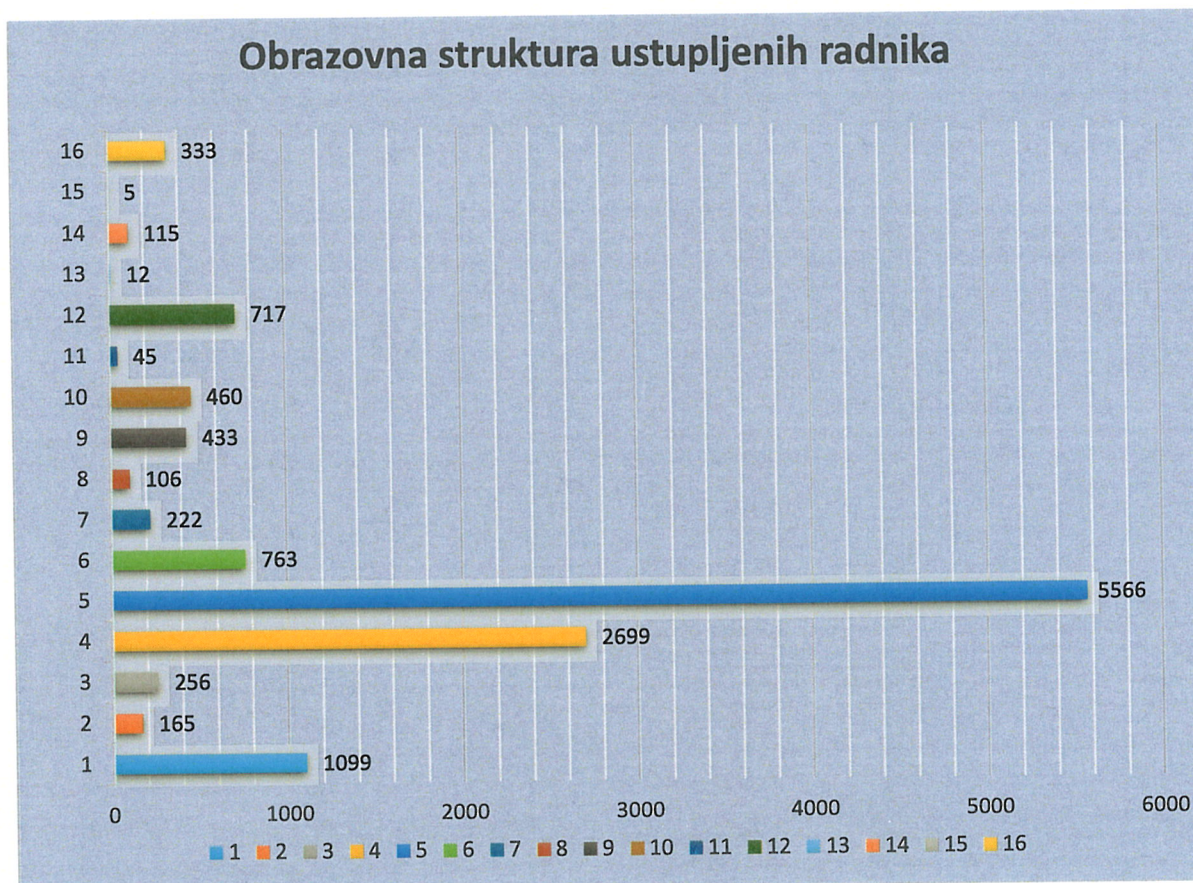
U odnosu na dob, bilježi se najveći broj ustupanja radnika između 25. i 34. godine, dok je za očekivati da je najmanje radnika koji se zapošljavaju u dobi od 65. godina i više.

4. Obrazovna struktura radnika

Pregled obrazovne strukture ustupljenih radnika upućuje na podatak da najveći broj radnika ima završenu četverogodišnju srednju školu u gimnazijama, strukovnim ili umjetničkim školama u trajanju od četiri godine, dok je najmanje ustupano sveučilišnih specijalista i doktora znanosti. Također, iz grafikona proizlazi kako agencijama za privremeno zapošljavanje nije poznata razina obrazovanja velikog broja radnika koje ustupaju (Slika 4.).

1	Osmogodišnja škola	1099
2	Stručna osposobljenost za jednostavne poslove	165
3	Obrazovni programi niže sprema (trajanje od jedne do dvije godine)	256
4	Obrazovni programi srednjeg strukovnog obrazovanja (trajanje od tri do tri i pol godine)	2699
5	Obrazovni programi srednjeg obrazovanja u gimnazijama, strukovnim u umjetničkim školama u trajanju od četiri godine	5566
6	Obrazovni programi srednjeg strukovnog obrazovanja (trajanje od pet godina)	763
7	Poslijesrednjoškolski programi usavršavanja do 1 godine	222
8	Stručni studij (<180 ECTS bodova) - stručni pristupnik/ca	106
9	Stručni studij (180-240 ECTS bodova) - stručni prvostupnik/ca	433
10	Sveučilišni preddiplomski studij (180-240 ECTS bodova) - prvostupnik/ca	460
11	Specijalistički diplomski stručni studij (najmanje 60-12 ECTS bodova) - specijalist/ca	45
12	Sveučilišni diplomski studij (60-120 ECTS bodova) - magistar/ra	717
13	Poslijediplomski specijalistički studij (60-120 ECTS bodova) - sveučilišni specijalist/ica	12
14	Dosadašnji poslijediplomski magistarski studij - magistar/ra znanosti	115
15	Poslijediplomski doktorski studij - doktor/ica znanosti	5
16	Nepoznato	333

Slika 4.a Tabela prikaz obrazovne strukture ustupljenih radnika

Slika 4.b Grafički prikaz podataka iz tabelarnog prikaza obrazovne strukture ustupljenih radnika.

5. Broj ustupljenih radnika prema Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja

Najveći broj korisnika usluga agencija za privremeno zapošljavanje tijekom 2020. godine bilježi se u jednostavnim zanimanjima u proizvodnji, čišćenju, šumskim radovima, telefonskim uslugama, prodaji robe, zbrinjavanju otpada, administrativnim poslovima i poslovima informiranja.

U tabličnom prikazu nalaze se podaci o najčešće ustupanim radnicima u 2020. godini, prema 65 najzastupljenijih NKZ vrsta (Slika 5.).

Red. broj	Nacionalna klasifikacija zanimanja	Ustupanja 2020.
1	radnik na proizvodnoj liniji	2355
2	čistačica	1564
3	šumski radnik	914
4	telefonist	790
5	službenik prodaje	757

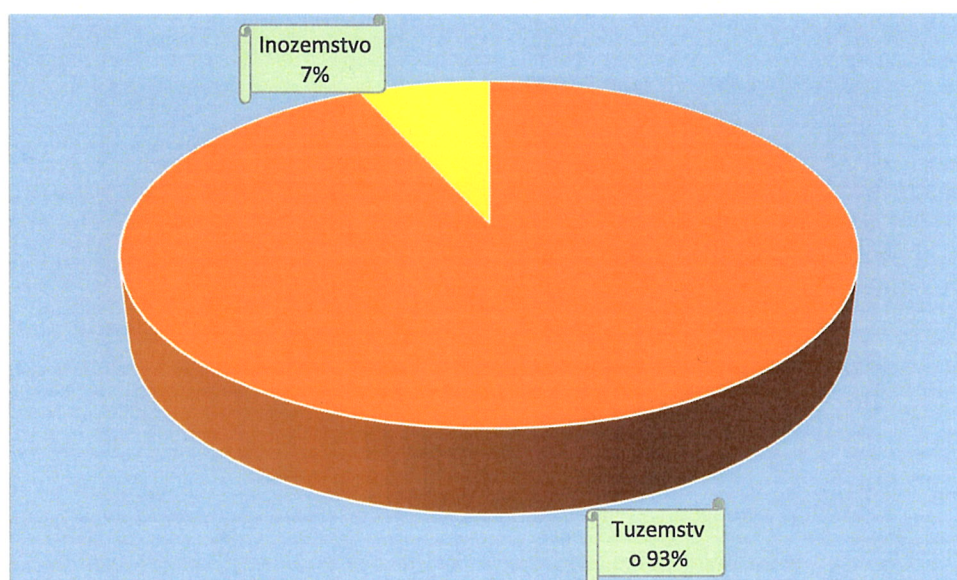
6	radnik na razvrstavanju otpada	694
7	administrativni službenik	661
8	trgovački radnik	513
9	službenik za informacije	512
10	skladištar	414
11	skladišni radnik	385
12	prodavač	384
13	informacijski stručnjak	344
14	komercijalist	286
15	prodavač telefonom	286
16	administrator obrade podataka	252
17	radnik bez zanimanja	237
18	tehničar za telekomunikacije	217
19	elektrotehničar	185
20	pomoćni vodoinstalater	176
21	operator sustava na računalnom sustavu	173
22	tehničar/telekom/uređaji i mreže	156
23	trgovac	150
24	armirač	149
25	blagajnik	139
26	zapovjednik broda	138
27	tesar	134
28	konobar	131
29	vozač teretnog vozila	125
30	tiskar	118
31	prvi časnik palube	113
32	savjetnik za promotivne metode	112
33	zavarivač	111
34	upravitelj stroja	107
35	pomoćni skladištar	106
36	pomoćni kuhar	98
37	inženjer brodske elektronike	92
38	šivač	92
39	lučkotransportni radnik	85
40	drugi časnik palube	84
41	ljevač kovina	83
42	mehaničar zrakoplova i motora	80
43	radnik u održavanju	80
44	transportni radnik	78
45	prvi časnik stroja	75
46	treći časnik palube	72
47	operator za pripremu obrade podataka	71
48	trgovački putnik	71
49	pomoćni elektroinstalater	71
50	brodski elektromehaničar	70

51	kuhinjski radnik	68
52	kuhar	67
53	ručni pakirer	66
54	analitičar istraživanja tržišta	64
55	monter strojeva	62
56	računalni tehničar	61
57	naftno rudarski tehničar	59
58	uredski namještenik	59
59	monter metalnih konstrukcija	58
60	pomoćni monter strojeva	57
61	vozač viličara	56
62	tesarski radnik	56
63	drugi časnik stroja	50
64	čistač ulica	49
65	strojarski tehničar	45

Slika 5. Tabelarni prikaz najzastupljenijih ustupanja prema zanimanju

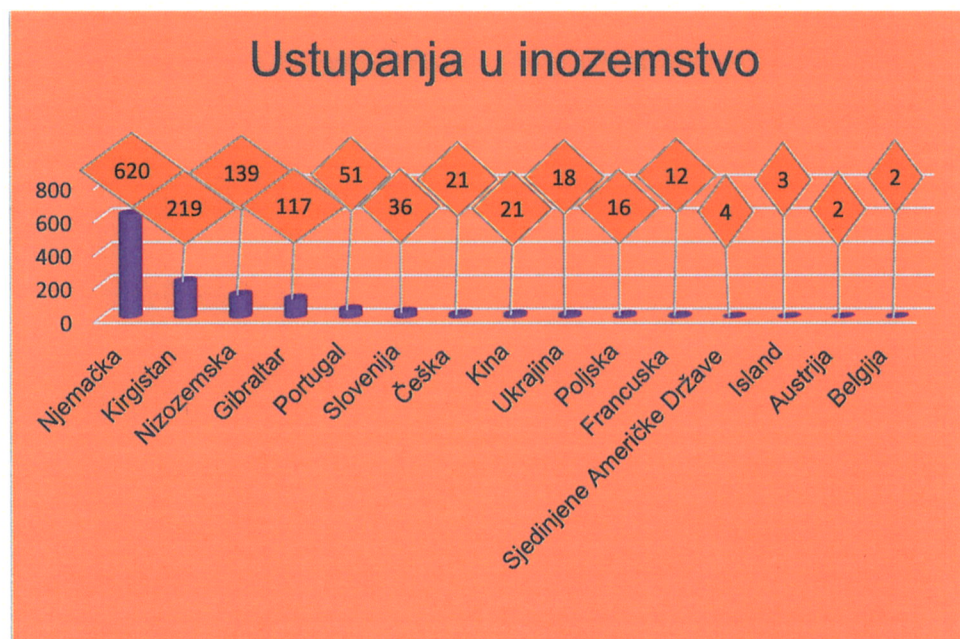
6. Mjesto ustupanja:

Prema mjestu ustupanja korisnicima, neznatan broj radnika ustupa se korisnicima u inozemstvo. Od ukupnog broja od **18817** izvršenih ustupanja u 2020.godini, samo njih **1292** bilo je u inozemstvo (Slika 6.), dok je pretežiti broj ustupanja (17525) izvršen na području Republike Hrvatske.

Slika 6. Odnos broja ustupanja u inozemstvo i tuzemstvo.

Prikazani su podaci o broju ustupanja u 15 država u koje su najčešće vršena ustupanja (Slika 7.).

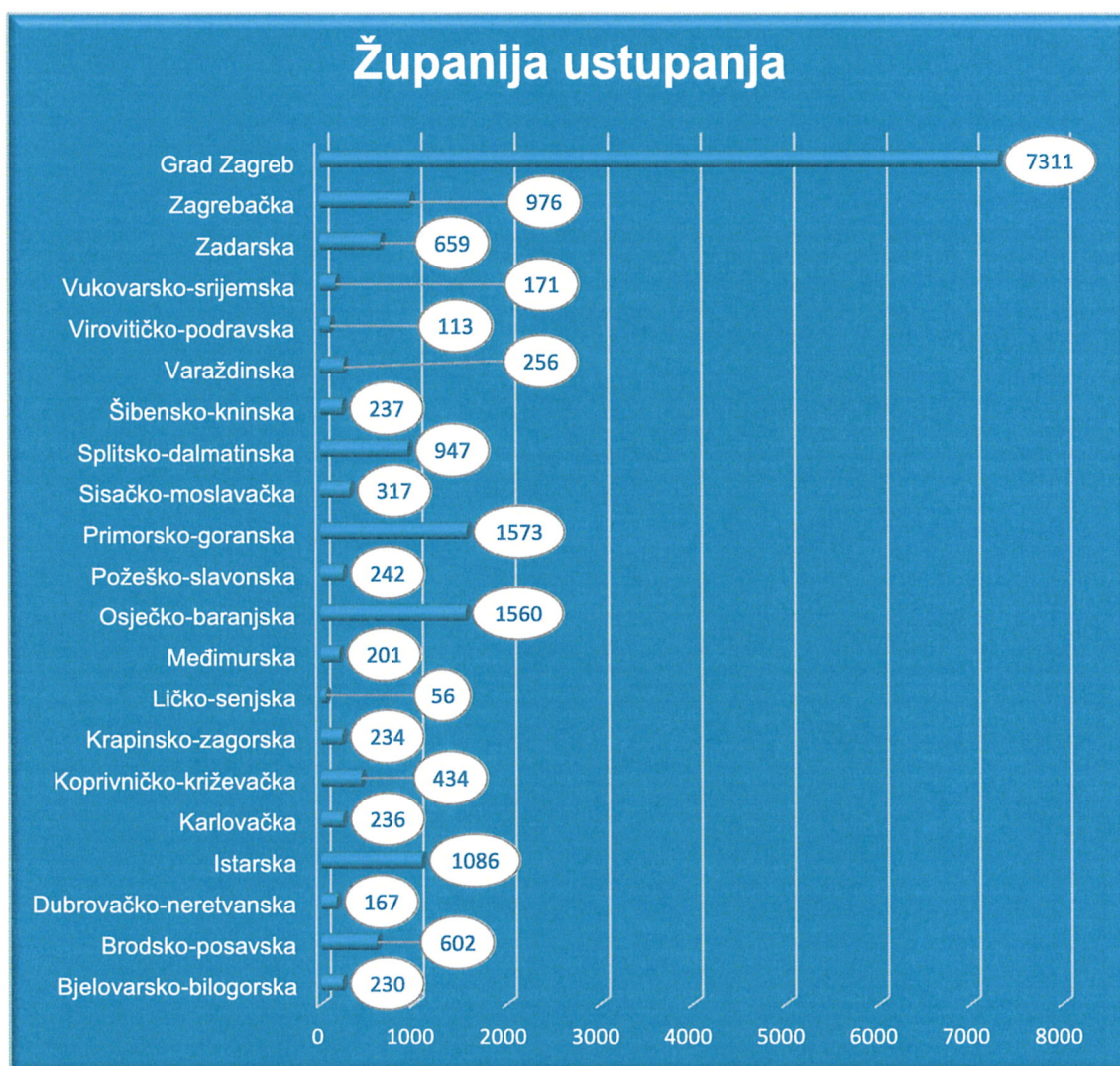
Slika 7. Ustupanja u inozemstvo po državama.

U ukupnom broju ustupanja u inozemstvo prednjače ustupanja u Njemačku i Kirgistan.

U odnosu na prošlo izvještajno razdoblje Njemačka se sa trećeg mjesta (187 ustupanja u 2019. godini) popela na prvo, Kirgistan je potpuno nova zemlja u koju su se vršila ustupanja, dok je Slovenija sa prvog mjesta pala na šesto (272 ustupanja u 2019. godini).

Od ukupnog broja ustupanja u Republici Hrvatskoj daleko najveći broj ustupanja izvršen je u Gradu Zagrebu,

Slijedi Primorsko-goranska županija sa četiri puta manjim brojem ustupanja (2019. godine druga sa dva puta manjim brojem ustupanja od Grada Zagreba) i Osječko-baranjska županija (2019. godine četvrta sa pet puta manjim brojem ustupanja od Grada Zagreba).

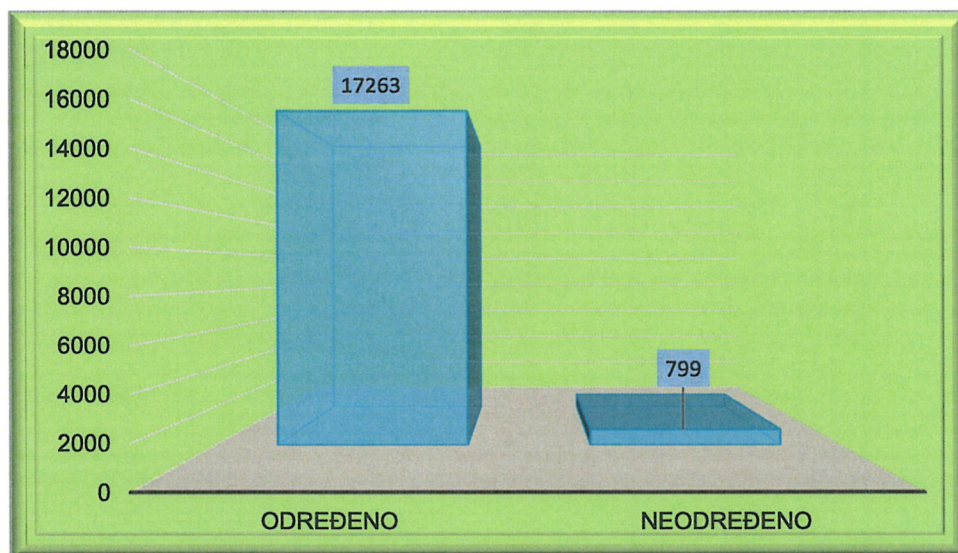

Slika 8. Ustupanja izvršena u Republici Hrvatskoj - prikaz prema županijama

7. Trajanje i vrsta ugovora o radu

Agencije u pravilu radnike zapošljavaju na određeno vrijeme, što i proizlazi iz dolje prikazanog grafikona (Slika 9.).

Naime, od ukupnog broja od **18062** sklopljenih ugovora o radu, u promatranom razdoblju njih **17263** sklopljeno je na određeno vrijeme, dok je **799** ugovora sklopljeno na neodređeno vrijeme.

Slika 9. Vrste ugovora o radu

U odnosu na trajanje ugovora o radu iz niže prikazane tablice proizlazi da se najveći broj radnika zapošljavao na ugovore o radu u trajanju do 3 mjeseca.

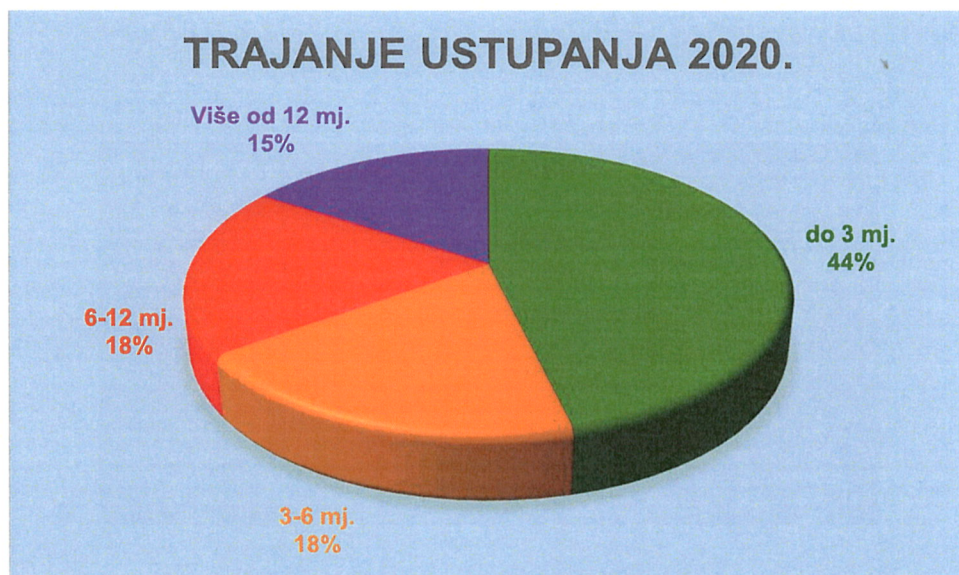
Prosječno trajanje svih ugovora o radu ustupljenih radnika je 5 mjeseci i 27 dana (Slika 10.).

Trajanje ugovora						
do 3 mj.	3-6 mj.	6-12 mj.	Više od 12 mj.	Prosječno trajanje ugovora (G/M/D)	Broj ugovora koji su istovjetni trajanju ustupanja	Broj ugovora koji su dulji od trajanja ustupanja
7993	3208	3310	2752	0/5/27	16073	1198

Slika 10. Tabelarni prikaz trajanja ugovora

Iz prikazanog proizlazi da agencije u pravilu, radnike zapošljavaju na određeno vrijeme i to ne duže od vremena ustupanja određenom korisniku, jer podaci ukazuju da ugovori o radu za privremeno obavljanje poslova većine radnika nisu trajali duže od vremena ustupanja.

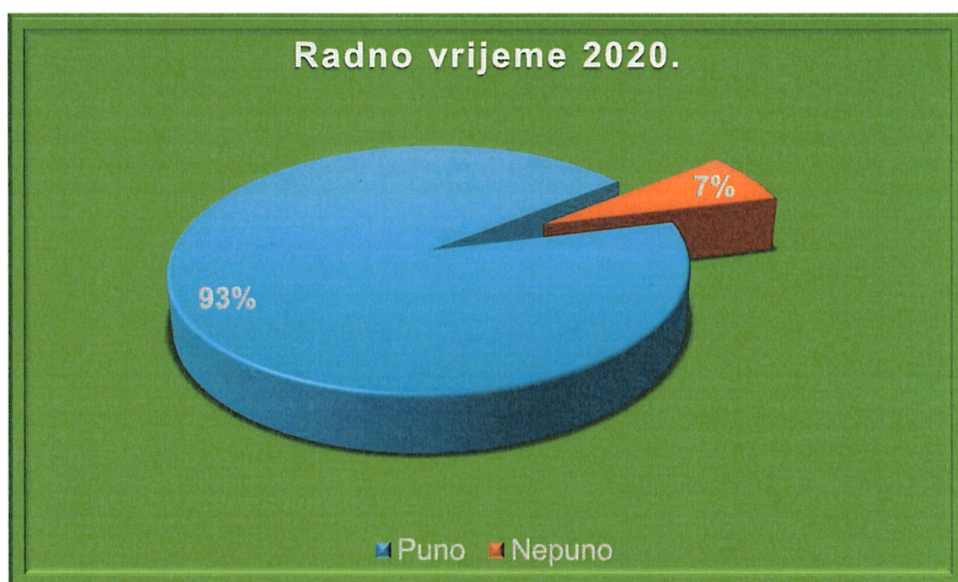
Broj radnika čiji su ugovori o radu trajali duže od 12 mjeseci čini 15,24 % svih sklopljenih ugovora o radu (Slika 11.).

Slika 11. Trajanje ustupanja

8. Radno vrijeme

Prema vrsti radnog vremena na koje se radnik zapošljava, vidljivo je iz grafičkog prikaza kako se samo neznatan broj radnika (7%) zapošljava na nepuno radno vrijeme dok pretežiti dio radnika, njih čak 93% radi puno radno vrijeme (Slika 12).

Slika 12. Radno vrijeme

Obzirom da je tijekom 2019. godine samo 4% ustupljenih radnika radilo je u nepunom radnom vremenu proizlazi da je došlo do laganog povećanja takvog načina rada putem agencija za privremeno zapošljavanje.

9. Prikaz djelatnosti korisnika (NKD)

Najveći broj radnika agencije za privremeno zapošljavanje ustupale su korisnicima u sektoru prerađivačke industrije, sektoru informacija i komunikacija, uslužnim djelatnostima te trgovini.

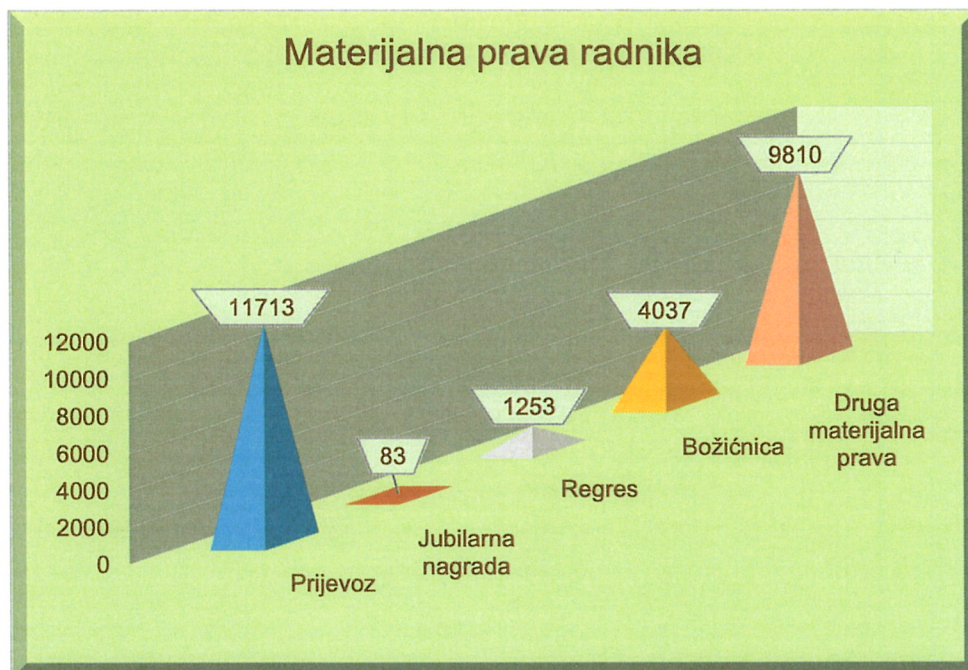
Najmanji broj radnika ustupa se u djelatnosti kućanstva kao poslodavca i djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela.

Slika 13. Djelatnost korisnika ustupanja

9. Materijalna prava radnika

Najčešće ugovoreno materijalno pravo ustupljenih radnika je pravo na naknadu troškova prijevoza, dok je razumljivo za očekivati da se jubilara nagrada isplatila najmanjem broju radnika. (Slika 14.)

Slika 14. Materijalna prava ustupljenih radnika

ZAKLJUČAK

Način dostavljanja i vođenja podataka o radu agencija za privremeno zapošljavanje putem informatičke aplikacije pokazuje svoju višestruku korist kroz mogućnost Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike da kontinuirano prati kretanja na ovom dijelu tržišta rada odnosno učestalost korištenja jednog od zastupljenijih oblika rada koji se primarno obavlja putem ugovora o radu na određeno vrijeme.

Privremeno zapošljavanje putem agencija jedan je od načina pronalaženja radnika na kraće, odnosno na relativno kraće razdoblje privremene potrebe poslodavca za takvim radom.

Iz analize podataka za 2020.godinu proizlazi da je ukupan broj radnika, kao i ukupan broj ustupanja manji od broja takvih radnika odnosno ustupanja iz prethodne dvije godine, a navedeno se velikim dijelom može objasniti usporavanjem gospodarske aktivnosti zbog okolnosti nastalih uslijed pandemije bolesti COVID-19 te određivanja epidemioloških mjera za suzbijanje navedene pandemije.